

BIBLIOTEKOS VEIKLA 2024

2024 m. Kolegijos bibliotekai buvo permainingi metai, prie Vilniaus kolegijos prijungus Vilniaus technologijų ir dizaino kolegiją, padidėjo fakultetų bibliotekų skaičius, bibliotekos fondo dydis bei darbuotojų skaičius. Taip pat, siekiant efektyviau valdyti akademinius išteklius ir gerinti mokymo kokybę bei sukurti akademinę bendruomenę modernias ir patrauklias erdves, Studentų g. 39A pastate buvo įrengtos naujos bibliotekos patalpos – Studijų ir mokslo išteklių centras (SMIC). Į naujas patalpas perkelti Agrotechnologijų, Ekonomikos ir Pedagogikos fakultetų bibliotekų fondai bei centrinės bibliotekos darbuotojai. SMIC įrengta 60 darbo vietų akademinės bendruomenės nariams ir kitiems centro lankytojams, 4 teminės literatūros skaityklos, laisvalaikio skaitykla, bendra laisvalaikio erdvė, 6 individualaus tylaus mokymosi kambariai, iš kurių vienas skirtas dirbti tėvams su vaiku, 2 grupinio darbo ar pasitarimų erdvės, transformuojama 25-30 vietų mokymų ar renginių erdvė, personalo darbo kabinetai bei virtuvė. Bendros paskirties SMIC erdvėse bus eksponuojamos parodos, veiks periodikos skaitykla bei sukurtos vietos studentų laisvalaikiui. Ataskaitiniu laikotarpiu keitėsi ir bibliotekos paslaugų informacinė sistema, naujos kartos tarptautinės kompanijos „Ex Libris“ bibliotekos paslaugų platforma „Alma“ ir „Primo VE“ pradėjo veikti 2024 metų lapkričio pabaigoje, pakeitusi du dešimtmečius veikusią informacinę sistemą „Aleph“ ir „Primo“ (virtualioji biblioteka). Naujos sistemos diegimą aukštojo mokslo institucijoms finansavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įgyvendindama Lietuvos mokslo ir studijų informacinės infrastruktūros plėtros 2021–2024 metų veiksmų planą. Pasiruošimo ir diegimo darbų procesai užtruko daugiau nei metus, atsakingi bibliotekos darbuotojai šiam procesui skyrė daug darbo ir laiko (pasiruošimas duomenų migravimui, konfigūravimo ir migravimo formų pildymas bei nuolatinis testavimas, klaidų šalinimas, savarankiškas ir organizuotas mokymasis ir t.t.).

2024 m. VIKO bibliotekos ištekliams įsigyti buvo skirta 181,3 tūkst. Eur, tai yra 37 proc. daugiau nei 2023 m. (132,4 tūkst. Eur), lėšų išleista daugiau, nes 2023 m. patirtas išlaidas duomenų bazių prenumeratai kompensavo Lietuvos mokslo taryba, o 2024 m. kompensavimo nebuvo. Išleistų lėšų padidėjimui įtakos turėjo ir Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos prijungimas prie Vilniaus kolegijos, nes ataskaitiniu laikotarpiu kai kurių išteklių pirkimai dubliavosi (pvz., duomenų bazių, elektroninių knygų prenumeratos ir pan.). Iš išteklių įsigyti skirtų lėšų – 66,9 tūkst. Eur skirti naujoms knygoms ir kitiems dokumentams (fiz. vnt.) įsigyti, 28,5 tūkst. Eur – spausdintų periodinių leidinių prenumeratai, 82 tūkst. – elektroniniams ištekliams (duomenų bazių, elektroninių periodinių leidinių ir atskirų knygų prenumerata, įskaitant narystės mokesčius). Vieno studento aprūpinimui informacijos ištekliais skirta 27,2 Eur, tai viršija *Strateginiame plane 2025* išsikeltus siekinius (22 Eur).

1 lentelė. Pagrindiniai bibliotekos veiklos rodikliai 2020-2024 m.

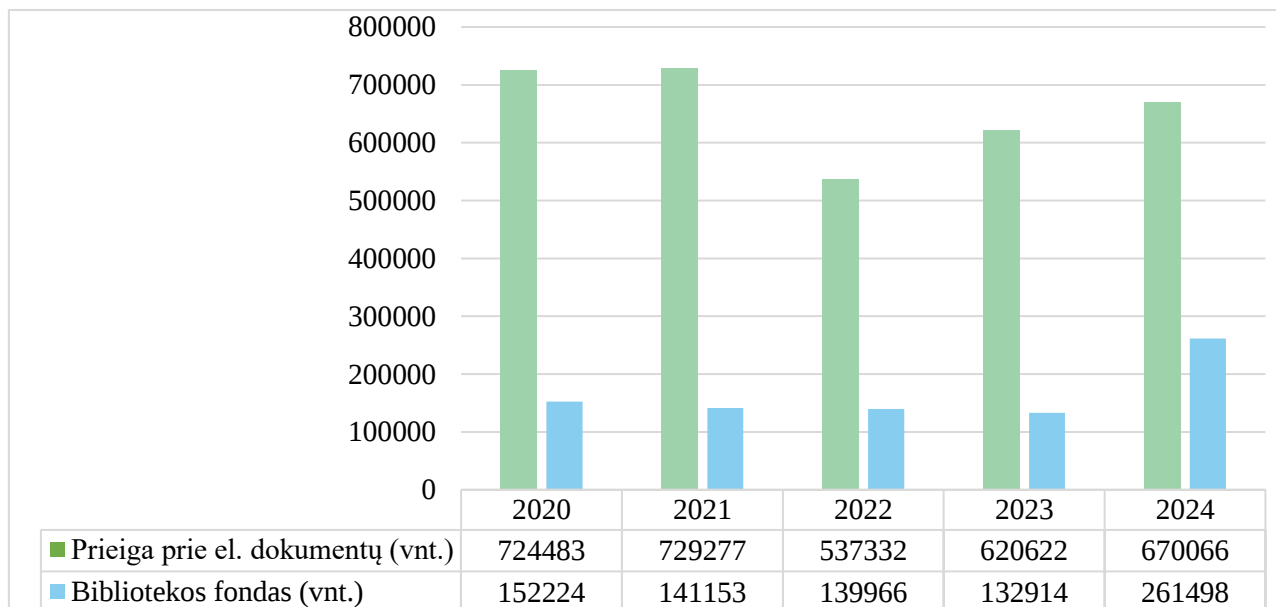
Bibliotekos veiklos rodikliai	2020	2021	2022	2023	2024
Bibliotekos fondas (fiz. vnt.)	152224	141153	139966	132 914	261498
Gauta per metus (fiz. vnt.)	2344	1990	1975	2117	2110
Periodinių leidinių prenumerata (pavad.)	115	98	87	102	116
Gauta parama (tūkst. Eur)	1,06	1,12	0,7	0,5	1,9
Registruotų skaitytojų skaičius	7775	7831	7761	7 693	9564
Apsilankymų skaičius	49445	31342	40724	37 408	49460
Dokumentų išduotis (fiz. vnt)	116913	96852	88374	73 473	33441*
Skaityklų darbo vietų skaičius	267	267	265	265	338
Interneto skaityklų darbo vietų skaičius	64	64	57	57	104
Kompiuterizuotos darbo vietos personalui	27	27	28	28	34
Darbuotojų skaičius (etatai)	20	20	20	20	26
Bibliografinių įrašų el. kataloge (nauji pavad.)	894	840	748	647	537
Prieiga prie e-dokumentų (pavad.)	724483	729277	537332	620 622	670066
Viso teksto dokumentų panauda (pavad.)	285549	126261	225429	117 374	142953

*Pasikeitė dokumentų išduoties apskaičiavimo metodika pagal LNB atnaujintą „Nacionalinės bibliotekų veiklos statistinės informacijos rengimo tvarkos aprašą“.

Tradicinį bibliotekos fondą papildė 2110 vnt. 829 pavad. naujų leidinių: nupirkta – 1882 vnt. (33,1 proc. užsienio leidėjų), paramos būdu gauti – 228 vnt. Palyginus su 2023 m., leidinių nupirkta 0,3 proc. mažiau, o lėšų išleista 2,9 proc. daugiau. Ataskaitiniu laikotarpiu tęsiami bibliotekos fondo peržiūros darbai, atrenkami praradę aktualumą leidiniai, nurašyta 7 527 vnt. 1 773 pavad. dokumentų 31 tūkst. Eur sumai. 2024 m. prie Vilniaus kolegijos prijungus Vilniaus technologijų ir dizaino kolegiją, bibliotekos fizinių dokumentų fondas ženkliai padidėjo, beveik dvigubai (1 lentelė).

2024 m. gauti 116 pavad. (51,7 proc. užsienio kalbomis) 144 periodinių leidinių komplektai, iš jų 21 pavad. prieinami elektroniniu formatu. Palyginus su 2023 m., periodinių leidinių komplektų skaičius padidėjo 17 proc., o elektroninių periodinių leidinių skaičius pakito neženkiai (2 pavad.).

2024 m. bibliotekos elektroninių išteklių skaičius padidėjo 8 proc. (1 lentelė), nes duomenų bazių prenumeratą papildė dvi kolekcijos: CINAHL Ultimate (EBSCO) (SPF ir veterinarijos studijoms) ir ARTSTOR (DIF studijoms). Iš viso Kolegijos vartotojai turėjo prieigą prie 507,8 tūkst. pavadinimų viso teksto elektroninių knygų (2023 m. 487 tūkst. pavad.), iš jų: 1,3 tūkst. Lietuvos leidėjų elektroninių knygų (KTU, VILNIUS TECH, Vitae litera, KU, KVK ir VDU knygų kolekcijose) ir 506,5 tūkst. užsienio leidėjų elektroninių knygų (eBook Academic Collection (EBSCO), Academic Complete (Proquest Ebook Central) ir Skillsoft duomenų bazėse). Mokslinių žurnalų ir kitų tęstinių viso teksto leidinių pasiūla siekė 36,4 tūkst. pavadinimų (2023 m. 30,6 tūkst.) šiose prenumeruojamose duomenų bazėse: EBSCO Publishing (eIFL.net DB paketas – 8 duomenų bazės), Medline Ultimate (EBSCO), Computers & Applied Sciences Complete (EBSCO), CINAHL Ultimate (EBSCO), Emerald Management eJournals Collection, Taylor & Francis, Springer Journals ir Wiley Online Library. Be knygų ir tęstinių leidinių vartotojai turėjo prieigą prie 125,8 tūkst. pavadinimų kitų išteklių (2023 m. 102,6 tūkst.): straipsnių, vaizdo ir garso įrašų (Vetlexicon), didelės raiškos kultūros objektų vaizdų (ARTSTOR), prieigą prie įvairių rinkos tyrimų duomenų (Passport), standartų ir kt. Biblioteka vartotojams siūlo ir atviros prieigos duomenų bazes, atskirus leidinius bei elektronines knygas, kurie prieinami per Kolegijos virtualiąją biblioteką. Elektroninių leidinių pasiūla 2024 didėjo, o prie Vilniaus kolegijos prijungus Vilniaus technologijų ir dizaino kolegiją padidėjo ir tradicinis fondas, todėl, kitaip nei ankstesniais metais, atotrūkis tarp elektroninių ir fizinių leidinių pasiūlos 2024 m. sumažėjo (1 pav.). Elektroniniai leidiniai sudaro 71,9 (2023 m. 82 proc.) visų bibliotekos išteklių – dėl fizinio fondo padidėjimo šis rodiklis nepasiekia *Strateginiame plane 2025* išsikeltus siekinius (80 proc.).

1 pav. VK bibliotekos fizinių ir elektroninių dokumentų skaičiaus dinamika 2020-2024 m.

Per ataskaitinį laikotarpį biblioteka prenumeravo 23 duomenų bazes, o 2025 m. užprenumeruotos 25 duomenų bazės, iš jų 20 prenumeruojama per LMBA, ŠMSM skirus finansavimą mokslo ir studijų duomenų bazių prenumeratai, todėl už šių duomenų bazių 2025 m. prenumeratą Kolegija sumokėjo tik kofinansavimo mokesį (28 proc. visos sumos) – 39,9 tūkst. Eur.

Per 2024 m. vartotojų fizinis lankomumas fakultetų bibliotekose padidėjo 32,2 proc. (1 lentelė), o virtualių apsilankymų bibliotekoje rodiklis sumažėjo 20,9 proc. (45 tūkst., 2023 m. – 57 tūkst.): bibliotekos interneto puslapių (LT ir EN) peržiūros siekė 40,4 tūkst., nuotoliniuose mokymuose dalyvavo ir įrašus peržiūrėjo per 2,5 tūkst. vartotojų, o naujų knygų ir teminių virtualių parodų (Sway, Office 365) peržiūros siekė 2,2 tūkst. kartų. Nors virtualių apsilankymų skaičius mažėjo, tačiau elektroninių išteklių panauda padidėjo net 21,8 proc.: atsisiųsta ir peržiūrėta 142,9 tūkst. dokumentų.

Biblioteka nuolat vykdo mokymus bei teikia individualias konsultacijas bibliotekos paslaugų, išteklių ir informacijos paieškos, plagiato patikros, citavimo bei bibliografinių duomenų tvarkymo įrankių temomis, iš viso 2024 m. įvyko 132 mokymų (45 proc. daugiau nei 2023 m.), iš jų – 49 nuotoliniu būdu Teams aplinkoje, mokymuose dalyvavo per 2,3 tūkst. dalyvių; mokinieji ir mokymų vaizdo įrašai įkelti Microsoft 365 Stream aplinkoje, įrašų peržiūros siekia 1,6 tūkst. kartų.

Kolegijos bibliotekos elektroniniame kataloge ALEPH 2024 m. parengti 537 nauji originalūs bibliografiniai įrašai, eLABa PDB talpykloje užregistruota 451 Kolegijos darbuotojų mokslo ir meno publikacijų, iš viso talpykloje institucijos užregistruota 3,3 tūkst. Kolegijos publikacijų (institucijos autoriams priskirta 3,9 tūkst.).

Bibliotekos darbuotojai dalyvauja ir kelia kvalifikaciją įvairiuose seminaruose, prisideda prie tarptautiškumo plėtos, dalyvauja Erasmus+ personalo mobilumo programoje (2024 m. 2 stažuotės).

Parengė

Kristina Blaževičienė

Studijų ir mokslo išteklių tarnybos vadovė

2025-01-30